Od „Komunikatów” do „Znad Pisy”. 55 lat tradycji wydawniczej w Piszu

55 lat temu w Piszu rozpoczęła się historia wydawnicza, która trwa do dziś. Zapoczątkowały ją w 1971 roku skromne „Komunikaty”, z których wyrosło „Znad Pisy” – czasopismo poświęcone historii, kulturze i dziedzictwu Mazur. Z okazji jubileuszu Muzeum Ziemi Piskiej zaprasza 27 listopada 2026 roku o godz. 18.00 do Hotelu Joseph Conrad w Piszu na uroczystą promocję podwójnego numeru 31–32 „Znad Pisy”.

Uroczysta promocja najnowszego numeru będzie okazją do wspólnego świętowania 55 lat tradycji wydawniczej. Muzeum Ziemi Piskiej serdecznie zaprasza wszystkich, którym bliska jest historia Pisza i Mazur, na jubileuszowe spotkanie 27 listopada 2026 roku o godz. 18.00 w Hotelu Joseph Conrad w Piszu. To będzie wieczór poświęcony nie tylko historii wydawnictwa, lecz przede wszystkim ludziom, którzy od 55 lat dbają o to, by przeszłość ziemi piskiej nie została zapomniana.

W programie znalazł się wykład historyka **Michała Ostapiuka** pt. „Partyzanci, uczniowie, księża i rolnicy. Antykomunistyczna konspiracja i opór społeczny w powiecie piskim w latach 1945–1975”.

Wyjątkowym wydarzeniem będzie **premierowy pokaz filmu „Znad Pisy. 55 lat pamięci”**, przygotowanego specjalnie na jubileusz. Archiwalne fotografie i wspomnienia osób związanych z czasopismem przypomną jego początki, twórców i kolejne etapy rozwoju.

Artystycznym zwieńczeniem wieczoru będzie **koncert „Nuty polskie” w wykonaniu Magdaleny Smalary**, cenionej aktorki i wokalistki, która przygotowała na tę okazję specjalny program muzyczny.

55 lat odkrywania historii ziemi piskiej

Wszystko zaczęło się w 1971 roku, kiedy z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ziemi Piskiej i Powiatowego Ośrodka Kultury ukazały się pierwsze „Komunikaty”. Niewielki biuletyn z czasem przekształcił się w pismo społeczno-kulturalne, dając początek tradycji wydawniczej, którą dziś kontynuuje „Znad Pisy”.

Ważnym momentem w historii czasopisma był rok 1995, kiedy Muzeum Ziemi Piskiej wznowiło jego wydawanie w nowej formule. Pierwszym redaktorem naczelnym został Mieczysław Kulęgowski, następnie funkcję tę pełnił dr Waldemar Brenda. Od 2017 roku redakcją kieruje dr Aneta Karwowska, dyrektor Muzeum Ziemi Piskiej.

Przez lata „Znad Pisy” zmieniało się, zyskując coraz bogatszą zawartość i nowoczesną szatę graficzną. Dziś jest pełnokolorowym czasopismem z Radą Naukową, którego artykuły podlegają recenzjom specjalistów. Na jego łamach publikowało już ponad dwustu autorów – naukowców, historyków i regionalistów, których łączy zainteresowanie przeszłością Mazur.

Historie, które wciąż zaskakują

Najnowszy, podwójny numer 31–32 „Znad Pisy” pokazuje, jak wiele pozostaje jeszcze do odkrycia w historii ziemi piskiej. Czytelnicy znajdą w nim artykuły dotyczące różnych epok – od średniowiecza po czasy współczesne.

Wśród poruszanych tematów są zagadki piskiego zamku krzyżackiego, dziewiętnastowieczne obawy przed końcem świata, niezwykła europejska kariera mazurskiego lina czy zapomniane słownictwo dawnych Mazurów. Autorzy przybliżają również historię mieszkańców regionu, jego kulturę i przyrodnicze dziedzictwo.

– Historia ziemi piskiej nie jest zamkniętą opowieścią. Każde nowe źródło, odkrycie czy badanie pozwala spojrzeć na

nią z innej perspektywy – podkreśla dr Aneta Karwowska, dyrektor Muzeum Ziemi Piskiej i redaktorka naczelna „Znad Pisy”. – Od 55 lat trwa tradycja dokumentowania i przybliżania tej historii, zapoczątkowana przez „Komunikaty”, a dziś kontynuowana na łamach „Znad Pisy”. Dla Muzeum Ziemi Piskiej to niezwykle ważna część naszej misji. Chcemy nie tylko chronić zabytki, ale także badać przeszłość, upowszechniać wiedzę i zachowywać pamięć o ludziach, którzy tworzyli historię tej ziemi. Jubileusz jest również okazją, by podziękować wszystkim, którzy przez te lata współtworzyli nasze wydawnictwo.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.